

ОТЧЕТЪ

за

дейността на Българското географско дружество
за периода октомврий 1932 г. — 15 април 1934 г.

(Четенъ на годишното събрание, състояло се на 19. IV. 1934 г.)

Почитаемо събрание,

Българското географско дружество е основано на 9 ноемврий 1918 г., съ цель да помага за научното развитие на географията и изучаване на Българскитѣ земи въ географско отношение, а наредъ съ това, да си създаде връзки въ чужбина, за да може да допринесе нѣщо за защита на българската народностна кауза. Това се е особено налагало презъ тия тревожни дни, които преживя българскиятъ народъ по това време. Въ организационно и просвѣтно отношение дружеството се развива и работи напълно нормално до 1925 г. Презъ тая година то е имало 170 изправни члена, уредило е било десетки сказки, отъ издаваната отъ дружеството „Географска библиотека“ сж били излѣзли четири свезки и пр. Следъ тая година обаче, поради спадането на лева, членскиятъ вносъ, който е възлизалъ на 1 лв. месечно или 12 лева годишно, не е могло да бжде събиранъ, поради което организационитѣ връзки между членоветѣ отслабватъ. Тогавашното настоятелство на дружеството се опитва единъ-два пжти да свика годишно събрание, за да измѣни и устава, който се явявалъ като прѣчка въ това и други отношения. Това ненормално до известна степенъ положение продължи до 1932 г. До тогава обаче сж били уреждани всѣка година по около десетина сказки, продавани сж дружественитѣ издания, правени сж редица постѣпки по засѣгащи географитѣ въпроси и пр. По този начинъ се е проявявалъ дружественитѣ животъ.

На 10 мартъ 1932 г. старото настоятелство на дружеството покани по известнитѣ географи въ София, членове на дружеството, както и други близки до дружеството чрезъ интереситѣ и занимаанията си лица, на събрание, за да се обмислятъ начинитѣ, чрезъ които би могло да се излѣзе отъ това ненормално положение. Това събрание, следъ обясненията на председателя проф. А. Иширковъ и следъ устниятъ отчетъ направенъ отъ тогавашия секретаръ проф. Ж. Радевъ, удобри

дотогавашната дейност на настоятелството и избра комисия, която да измѣни устава. Промѣнитѣ въ устава се направиха въ следващото събрание, което се обяви за общо годишно събрание на дружеството. То се състоя на 17 мартъ 1932 г. Тогава бѣ избрано и ново настоятелство въ съставъ: председател—проф. А. Иширковъ, подпредседател—проф. Ж. Радевъ, секретаръ—Г. Гунчевъ, ковчежникъ—Ив. Батаклиевъ, домакинъ-библиотекаръ—Ан. Бешковъ, съветници—полковникъ Бръняковъ и Ж. Чанковъ; контролна комисия: Н. Михайловъ, П. Делирадевъ и г-жа А. Монеджикова.

Удобрението на новия уставъ отъ Министерството на В. Р. и Н. З. се получи на 28 май 1932 г. Понеже презъ следващия месецъ почна лѣтната учебна ваканция, а тъй като преобладаващиятъ съставъ на членоветѣ на дружеството сж преподаватели въ срѣднитѣ и висши училища, не бѣ мислимо да се стегне веднага организациониятъ апаратъ на дружеството, на първо мѣсто да се презапишатъ старитѣ и запишатъ нови членове. Презъ м. октомврий 1932 г. още съ почване на университетската учебна година, по решение на настоятелството уставътъ се отпечата въ 1000 екземпляра. Той бѣ разпратенъ на 107 стари членове на дружеството и на 216 лица поканени отъ настоятелството да бждатъ членове на дружеството, придруженъ отъ съответно писмо. Въ резултатъ на тая широко направена покана се отзоваха до края на 1933 г. 159 души (124 мъже и 35 жени). Отъ тогава насамъ дружественитѣ членове се увеличиха още съ 23 души, като 2 души напуснаха дружеството. 1932 год. завърши съ още съвсемъ малко въ сравнение съ сегашния брой записани членове. По тази причина н-вото на дружеството въ събраниято си отъ 27 мартъ 1933 г. реши да не се свиква общо годишно събрание за отчитане на 1932 г., защото тя е била година на подготовка и възобновяване на дружествена дейност, още повече, че за нея не сж събрани членски вноски. Редовна въ всѣко отношение дружествената година е прочие, 1933 година.

Заболяването на председателя ни проф. А. Иширковъ презъ лѣтото 1933 г., а особено заболяването и смъртта на подпредседателя проф. Ж. Радевъ, разтроиха не само преподаването на география въ Университета, но се отразиха и върху дружествената дейност. По сжщото време и ковчежника на дружеството г. Ив. Батаклиевъ бѣ въ чужбина, така, че въ началото на 1934 год. цѣлата дружествена работа бѣ останала само въ ржцетѣ на секретаря, който освенъ това бѣ заетъ и съ служебнитѣ си задължения въ Университета. Поради всичко това, редовното, предвидено въ устава отчитане на настоятелството, се извънредно забави. Трѣбваше първомъ да се сложатъ въ известенъ редъ работитѣ въ отдѣла по география, което наложи незабавното връщане на г. Батаклиева отъ

чужбина, та тогава да мисли за Българското географско дружество. Върваме, че всички тия обстоятелства ще се взематъ предъ видъ и оценятъ правилно, при разглеждане дейността на дружеството.

Нека се спремъ по-отдѣлно на проявитѣ на тая дейность:

Общи дружествени събрания презъ отчетния периодъ сж направени само три — и третѣ презъ 1932 г.

Въ настоятелството презъ това време станаха известни промѣни. Съветникътъ г. полковникъ Бръняковъ, бѣ премѣстенъ въ Пловдивъ поради, което не можеше да присѣтствува на настоятелственитѣ събрания. На 24 януарий т. г. дружеството претърпя много голѣма загуба съ смъртта на подпредседателя проф. Ж. Радевъ.

Презъ отчетния периодъ настоятелството е имало 7 събрания — отъ които 2 презъ 1932 г., 3 презъ 1933 г. и 2 презъ 1934 г. Много отъ дружествената работа, за която непременно не се е изисквало протоколно решение, се е извършвала следъ размѣна на мисли между настоятелственитѣ членове.

Отъ дружествената канцелария има излѣзли 484 писма, по-голѣмата частъ отъ които сж циркуляри до всички членове. Зарегистриранитѣ входящи нумера сж много по-малко — само 21, защото по-голѣмата частъ отъ кореспонденцията на членоветѣ по дружествени въпроси, е адресирана лично до ковчежника или секретаря.

Дружеството поднови връзкитѣ си съ редица чуждо-странни географски дружества.

Членоветѣ на дружеството възлизатъ понастоящемъ на 180 души. Отъ тѣхъ 137 сж мъже, 42 жени и 1 колективно тѣло. По мѣстожителство 91 члена сж отъ София, 87 отъ провинцията и 2 отъ чужбина; по професия — 110 сж учители, 15 университетски преподаватели, 14 пенсионери и рентиери, 6 инженери, 6 офицери, 4 журналисти, 4 адвокати, 3 лѣкари, 3 писатели; останалитѣ 15 души иматъ най-различни професии: уредници при музеи, административни чиновници, търговци, дипломати и пр. Отъ тия 180 члена само 74 не сж изплатили до сега членския си вносъ за текущата 1934 год., което е добъръ знакъ и за въ бждеще.

Просвѣтната дейность на дружеството се е състояла презъ отчетния периодъ въ сказки и издаване на първиятъ томъ отъ Известията на Българското географско дружество, като Юбилеенъ сборникъ въ честь на професоръ А. Иширковъ, много заслужилиятъ председателъ на дружеството.

Уредени сж били следнитѣ 22 сказки:

1) 31.III.1932 г. Проф. А. Иширковъ — Какъ премина Добруджа подъ румънска власть.

2) 21.IV.1932 г. Проф. А. Иширковъ — Брой и характеръ на малцинствата въ Румъния.

- 3) 10.XI.1932 г. Д. Нашевъ — Стопанската мощъ на Тракия,
 4) 17.XI.1932 г. инж. Б. Морфовъ — Стопанското значение на морето.
 5) 24.XI.1932 г. В. Миковъ — Предтракийското население на нашитѣ земи.
 6) 1.XII.1932 г. Проф. А. Иширковъ — Градъ Варна.
 7) 15.XII.1932 г. инж. Б. Морфовъ — Влиянието на географскитѣ условия върху историята на Балканския полуостровъ.
 8) 22.XII.1932 г. г-жа А. Монеджикова — Япония.
 9) 29.XII.1932 г. К. Т. Кировъ — Климатътъ на планинитѣ въ България.
 10) 26.I.1933 г. Д-ръ Ив. Велковъ — Стари селища и крепости по Сръдна Арда.
 11) 9.III.1933 г. Ан. Бешковъ — Петролътъ като стопански и политически факторъ.
 12) 16.III.1933 г. кап. инж. М. Мирковъ — Нивелачнитѣ работи на Военния географски институтъ и измѣрване височинитѣ на нашитѣ планини.
 13) 30.III.1933 г. Ив. П. Орманджиевъ — Какъ загубихме Тракия.
 14) 6.IV.1933 г. Г. Гунчевъ — Физикогеографски проучвания въ гр. Орѣхово и околността му.
 15) 30.XI.1933 г. Д. Костовъ — Качества на учителя по география.
 16) 14.XII.1933 г. В. Миковъ — Извори за историята на
 17) 21.XII.1933 г. нашитѣ градове и села (2 сказки).
 18) 28.XII.1933 г. Ан. Бешковъ — Нашитѣ индустриални и маслодайни растения.
 19) 18.I.1934 г. Проф. д-ръ А. Пенкъ — Северната граница на Балканския полуостровъ (чете А. Бешковъ).
 20—21) 16.III.1934 г. Възпоменателно събрание за проф. Ж. Радевъ — Говорители: Проф. Д. Дечевъ — Кратъкъ животописъ, Доцентъ Ив. Батаклиевъ — Научно дѣло.
 22) 22.III.1934 г. Ив. Батаклиевъ — Ландшафтно подѣление на България.

Рекапитулирани по години имаме: 9 сказки за 1932 год. (плюсь една преди възобновителното събрание), 9 — за 1933 г. и 4 сказки въ 3 събрания за 1934 год.

Настоятелството на дружеството взе дейно участие въ уреждането 35-годишния професорски юбилей на проф. А. Иширковъ, чието чествуване, поради незакрепналото здраве на юбиляра, а и по негово лично желание, не можа да стане въ по-широка сръда отъ ученици, почитатели и приятели, както бѣ желателно. Първиятъ томъ отъ Известията на дружеството, издаденъ като Юбилеенъ сборникъ въ честь на проф. Иширковъ, бѣ напечатанъ безплатно въ Държавната печатница, по решение на Министерския съветъ. Дружеството все

пакъ трѣбваше да изразходва една сравнително малка сума отъ 8381 лева за допълнителни разноси (за пречъртаване на нѣкои отъ образитѣ и картитѣ въ текста, за коректури, почтенски разноси и експедиция и пр.) За значението и стойността на тоя внушителенъ томъ, оставяме сами да се произнесете.

Дружеството е поканено да участвува въ Международния географски конгресъ, който ще се състои презъ августъ 1934 г. въ Варшава.

Като активъ на дружеството трѣбва да прибавимъ сжщо така и уреждането на конференцията и екскурзията на гимназиалнитѣ учители по история и география.

Както е известно, тѣзи всѣкагодишни конференции и екскурзии се устройватъ отъ Историческото и Географското дружество, съ съгласието и подкрепата на Министерството на народното просвѣщение. Презъ отчетната 1933 година конференцията и екскурзията станаха въ гр. Кюстендилъ, Рилския манастиръ и Петрички окръгъ. Освенъ рефератитѣ по история се държахъ и такива по география, а именно отъ: 1) г. Ив. Батаклиевъ въ гр. Петричъ за *Македонородопския масивъ*, специално за *долината на р. Струма и гр. Петричъ*; 2) г. Йорд. Захариевъ въ гр. Кюстендилъ даде географски освѣтления за *Кюстендилското поле* и *самиятъ градъ Кюстендилъ* и 3) г. Б. Боневъ държа въ Кюстендилската гимназия пробенъ урокъ по география.

Отчетъ на ковчезника

Поехъ ковчезническата длъжностъ на дружеството съ капиталъ, внесенъ въ Българскитѣ съединени банки—204,800 л. Презъ отчетниятъ периодъ приходътъ на дружеството бѣше:

1) отъ членски вносъ	17,040 лв.
отъ които 6060 лв. сж за 1934 г. —	
или само за 1933 г. —	10,980 лв.
2) отъ продажба на дружествени издания	2,564 лв.
3) отъ лихви	20,022 лв.
	<u>Всичко: 39,626 лв.</u>

А разходътъ бѣше:

1) Разноси за инкасиране на членски вносъ	306 лв.
2) За отпечатване на „Известията“	8,381 „
3) Канцеларски (общи разноси)	8,363 „
4) Данъкъ за лихвитѣ	2,277 „
	<u>Всичко: 19,327 лв.</u>

Чистъ приходъ остава 20,299 лв. — който съ основния капиталъ 204,880 лв. образува 225,179 лв. — днешниятъ капи-

талъ на дружеството, отъ който 220,600 лв. сж въ Банката и 4,579 лв. въ касата.

Нека по-нататъкъ още поясня, какъ се упражни бюджета на дружеството презъ отчетната година. Настоятелството на дружеството бѣше предвидило 40,000 лв. приходъ, а именно: 1) отъ член. вносъ 15,000 лв., 2) отъ лихви 12,000 лв., 3) отъ продажба на дружествени издания 2,000 лв., 4) помощъ отъ Министерството на народ. просвѣщение — 10,000 лв. и 5) отъ разни — 1,000 лв. И разходъ сжщо 40,000 лв., а именно:

1) За издаване на Известията на дружеството	30,000 лв.
2) Канцеларски (общи разноски)	4,000 „
3) Разни	1,000 „
4) Салдо за уравнение	5,000 „

Видѣхме по-напредъ, че дружеството презъ отчетния периодъ има приходъ 39,626 лв., отъ които като извадимъ 6,060 л. — членски вносъ за 1934 г., прихода за 1933 год. остава 33,566 лв. За да не достигнемъ предвидения приходъ причината е, че дружеството не взе отъ Министерството на народното просвѣщение никаква субсидия, защото не се иска такава, понеже г. Министра на народното просвѣщение издействува отъ Министерскиятъ съветъ безплатното отпечатване на Юбилейния сборникъ въ честь на проф. Иширковъ въ Държавната печатница, по който начинъ дружеството бѣше десетократно повече подпомогнато. Пакъ поради безплатното отпечатване на Юбилейния сборникъ — Известия на дружеството, вмѣсто 40,000 лв. разходъ, дружеството има такъвъ само 19,327 лв. Значи балансътъ и бюджетътъ на дружеството сж твърде благоприятни.

Освенъ това, дружеството разполага съ 415 екз. отъ № 1 на Географска библиотека, 580 екз. отъ № 2, 393 отъ № 3, 566 отъ № 4 и 649 екз. отъ кн. I на Известията на Българското географско дружество. Стойността на всички тия книги възлиза на около 160,000 лв. Отъ тѣхъ и за въ бъдаще дружеството ще има, ако и не много голѣми, но затова пкъ сигурни постѣпления.

Отъ изложеното става ясно, че дружествения организационенъ апаратъ функционира съвсемъ редовно. Особено отъ радно явление е, че дружеството, за разлика отъ първитѣ години следъ основаването си, брой предимно лица съ висше образование по география, както и такива съ голѣми интереси къмъ географията. Това е най-сигурниятъ залогъ, че то

за въ бждеще ще се развива още по-добре и ще може напълно да оправдае голѣмитѣ задачи, които сж му възложили неговитѣ основатели.

София, 15. IV. 1934 г.

Настоятелство

Председателъ: (п.) А. Иширковъ

Секретаръ: (п.) Г. Гунчевъ

Ковчежникъ: (п.) Ив. Батаклиевъ

Библиотекаръ-Домакинъ: (п.) А. Бешковъ

Съветникъ: (п.) Ж. Чанковъ

БАЛАНСЪ

на Българското географско дружество въ София,
приключенъ на 15. IV. 1934 г.

	Да дава лв.	Да зема лв.	САЛДО	
			Активъ лв.	Пасивъ лв.
Каса	21,604	17,025	4,579	—
Капиталъ	—	204,880	—	204,880
Бълг. Съед. Б. . .	224,902	4,302	220,600	—
Членски вносъ . .	306	17,040	—	16,734
Библиотека . . .	8,381	2,564	5,817	—
Общи разноски . .	8,363	—	8,363	—
Лихви	2,277	20,022	—	17,745
Всичко	265,833	265,833	239,359	239,359

Ковчежникъ: (п.) Ив. Батаклиевъ

ПРОТОКОЛЪ:

Подписанитѣ членове на контролната комисия пръвѣрихме баланса на Българското географско дружество въ въ София, приключенъ на 15. IV. 1934 година, и го намѣрихме съгласно книгитѣ на дружеството.

София, 18. IV. 1934 г.

Контролна комисия: { (п.) Н. Михайловъ
(п.) А. Монеджикова
(п.) П. Делирадевъ